

Kulturredaktör
Maria Björkman
021-19 92 74
maria.bjorkman@bonniernews.se

Saknas det kvinnor på Wikipedia?

VÄSTERÅS Vilka kvinnor i länets konst- och kulturhistoria fattas på Wikipedia?

I dag den 8 mars, på internationella kvinnodagen, anordnar Västmanlands läns museum ett så kallat Edit-athon (skrivarstuga) i samarbete med Västerås konstmuseum och Wikimedia Sverige.

Könsskillnaderna på Wikipedia är stora. 90 procent av artiklarna är skrivna av män och det finns fyra gånger så många artiklar om män än vad det finns om kvinnor.

Skrivarstugan syftar till att bland annat bidra med information på Wikipedia om kvinnor som i dag inte finns där.

Skrivstugan tar plats på Karlsgatan 2. Information ges klockan klockan 10 och 13 för de som aldrig skrivit på Wikipedia förut.

Volontärer finns på plats under dagen och hjälper till med referenslitteratur, internetuppkoppling och några datorer. Man får gärna ta med egen dator.

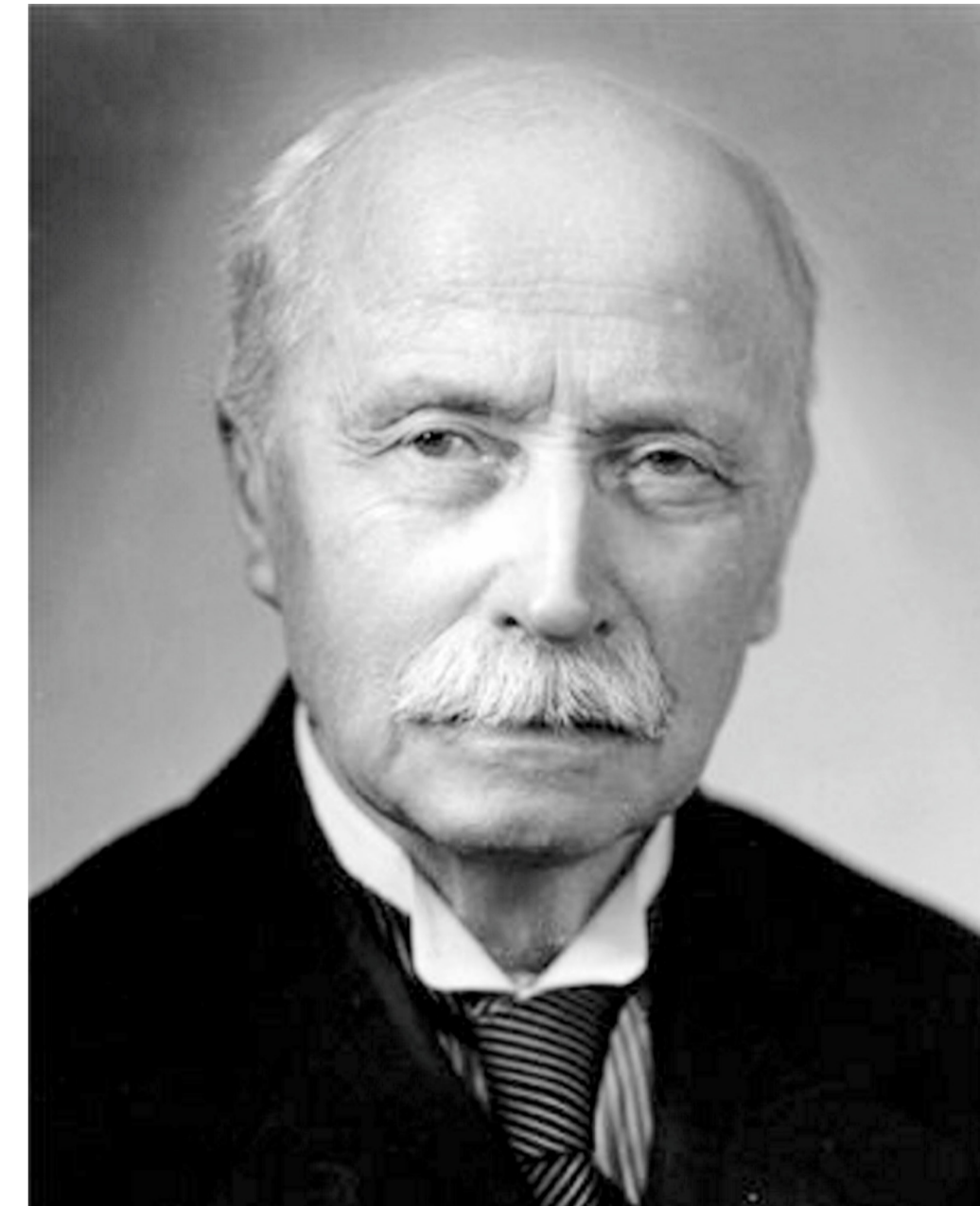
Ingen anmälan behövs och alla är välkomna. Det bjuds på fika.

Maria Björkman

KULTUR
OCH NOJE PÅ
VLT.SE

Henrik Norman i rollen som Anders Pers. Här skriver han artikeln om Vasaloppet som publiceras i VLT den 10 februari 1922. Bild från filmen "I mormors fars spår".

I Anders Pers händer gick VLT från att vara en liten småstadstidning till en av de ledande rösterna utanför storstäderna.
FOTO: VLT

Film om västeråsaren som uppfann Vasaloppet

Skådespelaren Henrik Norman, barnbarnsbarn till tidningsmannen Anders Pers, kliver i sin mormors far spår i en ny dramadokumentär om Pers och Vasaloppet.

– Jag kände lite oro för hur det skulle tas emot av släkten, säger Henrik Norman.

VÄSTERÅS "Varför kunna vi icke taga upp Mora – Sälen som ett nationellt skidlopp, taga upp det just nu, när vi som bäst firar hundraårsminnet av Gustav Erikssons befrielsegärning?" Orden kommer från en ledare i Västmanlands Läns Tidning den 10 februari 1922. Författaren var huvudredaktören för VLT, riksdagsledamoten, tidigare bonden och byskolläraren Anders Pers som växte upp i den lilla byn Vinås i Mora.

19 mars 1922, en och en halv månad efter att artikeln publicerats, hölls det första Vasaloppet.

När VLT Kultur när Anders Pers barnbarnsbarn Henrik Norman på telefon har han precis kommit in från ett träningspass inför årets Vasalopp – hans första. Det kommer också vara en del av kortfilmen.

– Jag är uppvuxen med Vasaloppet

förstås. Jag har sedan barnsben tillbragt somrar och vintrar i byn han kommer ifrån – Vinås utanför Mora. Alla i byn hade åkt loppet minst tio gånger. Men för mig var det mest ut försäknings som gällde, säger Henrik Norman och fortsätter:

– Jag har haft en tanke om att när jag fyllde 50 skulle jag åka Vasaloppet. Nu fyller jag 60 i stället, det är tio år för sent.

Hur kom du på idén till att göra en film om Anders Pers?

– På senare år har jag grunnat på det där. I och med att jag är skådespelare och har hållit på med film slog det mig att jag skulle göra ett porträtt, en hyllning i dokumentärfilmsformat. Jag passar på att kliva i hans kostym och agera lite också.

I filmen får vi bland annat vara med när Anders Pers skriver artikeln om Vasaloppet och när han håller tal i samband med det allra första Vasaloppet 1922.

– Jag har tagit mig friheten med historien eftersom jag alltid för mitt inre öga har sett honom i det lilla skrivrummet i fabodstugan i Ömdalen vid Kättbosjön. Men var han befann sig fysiskt när han skrev artikeln det vet jag inte. Det kan mycket väl ha varit på en varm tidningsredaktion i Västerås. Nu satt jag i en utkyld fabodstuga i stället, säger Henrik Norman och skrattar.

För rollen har han odlat en mustasch för att efterlikna sin mormors far.

FILM

"I mormors fars spår"

Genre: Dramadokumentär
Om: Anders Pers, mannen som kom med idén till Vasaloppet, och hans dotterdotter Henrik Norman, som för första gången till hundraårsjubileet ska åka Vasaloppet. Filmen blandar berättande om Anders Pers och hans idéer om varför arrangera ett Vasalopp, (moderna tankar om folkhälsa) och den otränade Henriks förberedelser för loppet med coachen Staffan Larsson, 1999 års Vasaloppsvinnare.
Inspelningsplats: Mora med omnejd, Vinås By.
Längd: ca 29 min.
Producent: Staffan Jonsson.
När: Premiären är planerad till 19 mars 2022.
Var: Elektra bio i Västerås.

Skådespelaren Henrik Norman tar sig an rollen som sin mormors far Anders Pers. VLT:s före detta huvudredaktör.

FOTO: MELINDA RÖNNBERG

– Jag börjar som skådespelare ofta utifrån och in. Jag börjar med hur personen ser ut och då har man hjälp av sådana saker.

Vad har Anders Pers betytt för dig i ditt liv?

– Han har varit en figur som jag har kommit att se upp till. Han gick ur tiden 1951 så jag har inte träffat honom men mamma har träffat honom som barnbarn och mormor förstas som var en i barnmaskaran. Så det har varit en levande historia.

I arbetet med filmen har Henrik Nor-

Henrik Norman och coachen Staffan Larsson, 1999 års Vasaloppsvinnare.

FOTO: PRIVAT

man gått igenom familjens många fotoalbum i Vinås. Han har också pratat med släktingar om vem Anders Pers var och hur han lät. Till hjälp har han även Anders Pers biografi "Lärare Bonde Tidningsman".

– Man kan ju göra hur mycket research som helt, men det här är min bild, mitt subjektiva porträtt.

– Åldersmässigt passar det bra att jag spelar honom nu, 1922 var han 62 och jag fyller 60. Jag funderade en del på om jag skulle sjunga på dalmål eller västmanländska i filmen. Enligt olika

släktingar, bland annat Anders Harald Pers, så hade han en ganska neutral dialekt. Han var ju riksdagsman mellan 1910 och 1927 och vistades i Stockholm så förmodligen polerade han bort ganska mycket av sin ursprungsdialekt. Jag har valt att använda en neutral uppsvenska.

Henrik Norman fortsätter:

– Som jag förstätt var han en lågmäld och blygsam person. Han slog sig knappast för bröstet men samtidigt insåg jag när jag höll tal i Sälen att utan

mikrofon gäller det att ta i för att höras. Så det blir lite större och kraftigare från min sida då.

Hur kändes det att stiga i din förfäders skor?

– Jag kände lite oro för hur det skulle tas emot av släkten. Än så länge har det varit väldigt positiva tongångar men ingen har ju sett filmen än så det återstår att se.

När VLT Kultur pratar med Henrik Norman är det bara några dagar kvar till Vasaloppet – den sista utmaningen inför filmen. Till hjälp har han haft

1999 års Vasaloppsvinnare Staffan Larsson.

– Vi hade en dag med teknikträning tillsammans i Mora som vi filmade. Han är en legendarisk Vasaloppsskådespelare, den första som stakade sig igenom hela loppet.

Hur går det med träningen?

– De brukar säga att man ska ha 40 mil i benen och jag kanske har 20 mil i benen. Jag åkte halva Vasan för några år sedan och det gick ändå rätt skapligt med tanke på att jag hade värmt upp med två veckors influensa snarare än någonting annat. Men det här är ju dubbelt så långt. Min enda ambition är att ta mig igenom.

Känns det nervöst?

– Det är lite pirrigt, det är det. Jag tror det viktigaste är att njuta och se sig omkring, ta in hela atmosfären och stanna och vila vid kontrollerna. Om man bara är inriktad på att man ska fram då tror jag att man kan ta ut sig.

"I mormors spår" har en kampanj på Kickstarter under namnet (In my forefather's tracks/I mormors fars spår) för den som vill stödja projektet. I nuläget har Vasaloppet bidragit ekonomiskt till filmen.

– Det är vi väldigt glada för, det betyder mycket, säger Henrik Norman. Planerad världspremiär för "I mormors fars spår" är på Elektra Bio i Västerås den 19 mars 2022, hundraårsdagen för det första Vasaloppet.

Maria Björkman

Man kan ju göra hur mycket research som helt, men det här är min bild, mitt subjektiva porträtt.

Henrik Norman